ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା

ଏହି ପୁସ୍ତିକାଟିକୁ ପ୍ରକଳ୍ପ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ତଥା ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତ, ବ୍ଲକ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରରେ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କମିଟିର ସଦସ୍ୟ ସଦସ୍ୟା ତଥା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଅନ୍ୟାନ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତ ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି, ଗ୍ରାମ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ଓ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି ଓ ଶିଶୁ ଓ କିଶୋର ଶ୍ରମ (ନିଷେଧ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆଇନ ୧୯୮୬ ରେ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ପୁସ୍ତିକାଟି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀକୁ ଅନୁସରଣ କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ।

ବ୍ଲକ ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି (ବିଏଲସିପିସି) ଓ ପଞ୍ଚାୟତ ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି (ପିଏଲସିପିସି) ଗଠନ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସଂଶୋଧିତ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା

ପୃଷ୍ଠଭୂମି:

ସମନ୍ୱିତ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନାରେ ବିଭିନ୍ନ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ, ଜିଲ୍ଲା, ବ୍ଲକ ଏବଂ ପଞ୍ଚାୟତ/ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି (ସିପିସି) ଗଠନ କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଛି । ବ୍ଲକସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି (ବିଏଲସିପିସି) ଓ ପଞ୍ଚାୟତସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି (ପିଏଲସିପିସି) ଗଠନ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ୨୦୧୩ ଅଗଷ୍ଟ ୬ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଜାରି ହୋଇଛି ।

ବ୍ଲକସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି (ବିଏଲସିପିସି)

୧. ବ୍ଲକସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି (ବିଏଲସିପିସି): ବିଏଲସିପିସିରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ନିଜ ନିଜ ବ୍ଲକରେ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମସ୍ୟା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଦିଗରେ ପିଏଲସିପିସି ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ।

୨. ଗଠନ:

କ. ବ୍ଲକ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ – ଅଧ୍ୟକ୍ଷ

ଖ. ଗୋଷ୍ଠି ଉନ୍ନୟନ ଅଧିକାରୀ – ସଦସ୍ୟ ସଚିବ

ଗ. ଡିସିପିଓ (ସଦସ୍ୟ) ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ଡିସିପିୟୁର ଜଣେ ପ୍ରତିନିଧି

ଘ. ଆଇସିଡିଏସ, ସିଡିପିଓଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି– ସଦସ୍ୟ

ଙ. ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର ପ୍ରତିନିଧି, ବିଇଓ– ସଦସ୍ୟ

ଚ. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗର ଜଣେ ପ୍ରତିନିଧି, ସିଏଚସିର ମେଡିକାଲ ଅଫିସର – ସଦସ୍ୟ

ଛ. ବ୍ଲକର ସମସ୍ତ ପିଏଲସିପିସିର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ– ସଦସ୍ୟ

ଜ. ସମାଜର ସମ୍ମାନସ୍ପଦ (ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି) ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସଦସ୍ୟ (କମିଟିକୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ବିଭକ୍ତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ୨ କିମ୍ବା ଅଧିକ) ଡିସିପିସି (DCPC)ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିସ କରାଯାଇଥିବା – ସଦସ୍ୟ

ଝ. ଡିସିପିସିଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ନାଗରିକ ସମାଜ ପ୍ରତିନିଧି (କମିଟିକୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ବିଭକ୍ତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ୨ କିମ୍ବା ଅଧିକ) – ସଦସ୍ୟ

ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ: ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ବିଏଲସିପିସିର ଶକ୍ତି ବିଭିନ୍ନ ବ୍ଲକରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହେବ।

୩. ଭୂମିକା ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ :

କ. ଏହା ପଞ୍ଚାୟତ ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରି ନିଜ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳରେ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିବ।

ଖ. ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା।

ଗ. ବିଏଲସିପିସିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ ବ୍ଲକସ୍ତରରେ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟା ପାଇଁ ସହାୟକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ।

ଘ. ଏହି କମିଟି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଯେ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷାର ଆବଶ୍ୟକତା କରୁଥିବା ଶିଶୁ (ସିଏନସିପି) ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କମିଟି ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବା ଆବଶ୍ୟକ।

ଙ. ପ୍ରଭାବ ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ତରରେ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ ବିଦ୍ୟମାନ ଢାଞ୍ଚା ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରି ମିଶନ ବାତ୍ସଲ୍ୟକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ।

ପଞ୍ଚାୟତ ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି (ପିଏଲସିପିସି)

୧. ପଞ୍ଚାୟତ ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି (ପିଏଲସିପିସି):

ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତ ସ୍ତରରେ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ସରକାର, ନାଗରିକ ସମାଜ ଓ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ କମିଟି।

୨. ଗଠନ:

କ. ସରପଞ୍ଚ – ଅଧ୍ୟକ୍ଷ

ଖ. ସିଡିପିଓ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ଅଙ୍ଗନୱାଡି କର୍ମୀ – ସଦସ୍ୟ

ଗ. ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷକ, ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରୁ ଜଣେ ଓ ମାଧମିକ ସ୍ତରରୁ ଜଣେ ଯଥାକ୍ରମେ ବିଇଓ ଓ ଡିଇଓଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ ହୋଇଥିବା – ସଦସ୍ୟ

ଘ. ସହାୟକ ନର୍ସ ଏବଂ ମିଡୱାଇଫ୍, ସିଏଚସିର ମେଡିକାଲ ଅଫିସରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ – ସଦସ୍ୟ

ଙ. ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତର ଦୁଇ ଜଣ ସମ୍ମାନସ୍ପଦ ବ୍ୟକ୍ତି

ଚ. କ୍ଲଷ୍ଟର ରିସୋର୍ସ ସେଣ୍ଟର ସଂଯୋଜକଙ୍କ (CRCC) ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ଶିଶୁ ପ୍ରତିନିଧି, (୦୧ ପୁଅ ଓ ୦୧ ଝିଅ) – ସଦସ୍ୟ

ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ଶିଶୁ ପ୍ରତିନିଧି, (୦୧ ପୁଅ ଓ ୦୧ ଝିଅ) – ସଦସ୍ୟ

ଛ. ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି ସଭ୍ୟଙ୍କ ସୁପାରିସ ଅନୁଯାୟୀ ଦୁଇ ଜଣ ନାଗରିକ ସମାଜ ପ୍ରତିନିଧି

୩. ଭୂମିକା ଓ ଦାୟିତ୍ୱ:

କ. ଏହା ନିଜ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳର ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରରେ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବ ।

ଖ. ପିଏଲସିପିସିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରରେ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପାଇଁ ସହାୟକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ।

ଗ. ମିଶନ ବାତ୍ସଲ୍ୟ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସରକାରୀ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ସହାୟତା ସେବା ପାଇବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପରିବାର/ପିଲାଙ୍କୁ ବିଏଲସିପିସିକୁ ସୁପାରିସ କରିବେ ।

ଘ. ମିଶନ ବାତ୍ସଲ୍ୟର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ତରରେ ଥିବା ଅନ୍ୟନ୍ୟ ବିଦ୍ୟମାନ ଢାଞ୍ଚା ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରିବ ।

ଙ. ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଢାଞ୍ଚା ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଯୋଗାଯୋଗକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକରିବା ।

ବ୍ଲକସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି (ବିଏଲସିପିସି) ଓ ପଞ୍ଚାୟତ ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି (ପିଏଲସିପିସିର) କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା

୧. ବୈଠକ

କ. ଏହି ବୈଠକ ବିଏଲସିପିସି ପାଇଁ ବ୍ଲକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଏବଂ ପିଏଲସିପିସି ପାଇଁ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରେ ।

ଖ. ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ ପାଇବାର ଏକ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ ।

ଗ. ବିଏଲସିପିସି ଏବଂ ପିଏଲସିପିସି ପ୍ରତି ତିନିମାସରେ ଥରେ ବୈଠକ କରିବେ ।

ଘ. ବିଏଲସିପିସି ଓ ପିଏଲସିପିସି ର ବୈଠକ ପାଇଁ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ସମେତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ କୋରମ ୫୦ ପ୍ରତିଶତ ହେବା ଜରୁରୀ ।

ଙ. ବୈଠକରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନିମନ୍ତ୍ରିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଯୋଗ ଦେଇପାରନ୍ତି ।

୨. ରିପୋର୍ଟିଂ ଏବଂ ଅନୁଧ୍ୟାନ

କ. ବୈଠକର ଦୁଇ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ପିଏଲସିପିସିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୈଠକର ବିବରଣୀ ଡିସିପିୟୁକୁ କପି ସହ ବିଏଲସିପିସିକୁ ପଠାଯିବ ।

ଖ. ବିଏଲସିପିସିର ବୈଠକର ବିବରଣୀ ଡିସିପିୟୁକୁ ପଠାଯିବ ।

ଗ. ଡିସିପିଓ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି (ଡିସିପିସି) ନିକଟରେ ବିଏଲସିପିସି ଓ ପିଏଲସିପିସିରୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା ବିବରଣୀ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବେ ।

ଘ. ବିଏଲସିପିସି ଓ ପିଏଲସିପିସି ବୈଠକର ବିବରଣୀ ଆଧାରରେ ଡିସିପିଓ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲାର ସଂପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ।

ଗ୍ରାମସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ଓ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି

ଗ୍ରାମସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ଓ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି (ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି) ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ

ପୃଷ୍ଠଭୂମି

ଶିଶୁମାନଙ୍କ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ହେଉଛି ପ୍ରାଥମିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଦାତା ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାୟୀ, ତଥାପି ପିତାମାତା ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଭୂମିକା ସର୍ବଦା ପିଲାମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଥାଏ, ଯାହା ମିଶନ ବାତ୍ସଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ (ତତ୍କାଳୀନ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସେବା)ରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ । ମିଶନ ବାତ୍ସଲ୍ୟ ଦେଶର ଶିଶୁମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ନିରାପତ୍ତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ସରକାରଙ୍କ ନେଟୱାର୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ସୁଦୃଢ଼ ବଳୟର ପରିକଳ୍ପନା କରିଛି । ଏହି ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡିକ ପିଲାମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବା, ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଅଞ୍ଚଳରେ ଶିଶୁମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣର ମାଲିକାନା ନେବାପାଇଁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହେବା ଉଚିତ ଏବଂ ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରରେ ଶିଶୁ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀ-ଭିତ୍ତିକ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ଏବଂ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟକୁ ଆବଶ୍ୟକ । ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି (ସିଡବ୍ଲୁପିସି) ହେଉଛି ସମୁଦାୟରେ ଏପରି ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଭିତ୍ତିକ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯାହା କି ଶିଶୁମାନଙ୍କ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷାର ସମସ୍ୟାକୁ ରୋକିବା ଏବଂ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ ।

ଅଧ୍ୟାୟ ୨.୧୨ରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପାଳନ କରିବା। ମିଶନ ବାତ୍ସଲ୍ୟ ନିୟମାବଳୀ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାୟୀ/ସବ୍-କମିଟି ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗର କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥାନୀୟ ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିଦ୍ୟମାନ କମିଟିଗୁଡ଼ିକୁ ଦିଆଯାଇପାରିବ ।

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ:

ରାଜ୍ୟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମରେ ଗଠିତ ଗାଁ କଲ୍ୟାଣ ସମିତି (ଜିକେଏସ୍) ମଧ୍ୟ ଗ୍ରାମ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ଓ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି (ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି) ଭାବରେ ନାମିତ ହେବ ଏବଂ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରତିରୋଧ, ରିପୋର୍ଟିଂ, ତଦାରଖ, ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦିଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ । ଶିଶୁଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟା ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଏବଂ ଶିଶୁଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ସହ ଜଡିତ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ଜିକେଏସ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବ । ଏହା ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ କଲ୍ୟାଣମୂଳକ ଏବଂ ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ଏକ ସୁବିଧାଜନକ ସଂସ୍ଥା ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ।

କ. ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସିର ଗଠନ:

- ଗାଁର ମହିଳା ୱାର୍ଡ ସଭ୍ୟ (ଯଦି ମହିଳା ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନଥିବ, ତେବେ ପ୍ରାଥମିକତା ଭିତ୍ତିରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି/ଜନଜାତି କିମ୍ବା ଓବିସି ବର୍ଗର ୱାର୍ଡ ସଭ୍ୟ। ଯଦି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଗର ଜଣେରୁ ଅଧିକ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି, ତେବେ ବଡ଼ ୱାର୍ଡକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ୱାର୍ଡ ସଭ୍ୟ) – ସଭାପତି।
- ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମର ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କର୍ମୀ (ଜଣେରୁ ଅଧିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମ ଅଧୀନରେ ଥିବା ବରିଷ୍ଠ ଅଙ୍ଗନୱାଡି କର୍ମୀ)–ଆବାହକ।
- ଗାଁରେ ଥିବା ଆଶାକର୍ମୀମାନେ ।
- ଗ୍ରାମୀଣ ଜଳ ଯୋଗାଣ ଏବଂ ପରିମଳ ଅଧୀନ ଅଞ୍ଚଳର ଏସଇଏମ (ଆତ୍ମ ନିଯୁକ୍ତି ବ୍ୟବସ୍ଥା) (ଆରଡବ୍ଲୁଏସଏସ)
- ଗାଁର ତିନୋଟି ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀର ସଭାପତି କିମ୍ବା ସମ୍ପାଦକ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ ସଞ୍ଚୟ ସର୍ବାଧିକ (ଏସସି/ଏସଟିଙ୍କୁ ପ୍ରାଥମିକତା)।
- ପାଣି ପଂଚାୟତ ସଭାପତି (ଜଳବିଭାଜକ ଉନ୍ନୟନ ସମିତି) ଯେଉଁଠି ଗଠିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ସେ ଗାଁରେ ରହୁଥିବେ ।
- ଏକ ଉତ୍ତମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଯୁବକ ସଂଘ ବା କୌଣସି ଗୋଷ୍ଠୀ ଭିତ୍ତିକ ସଂଗଠନର ପ୍ରତିନିଧି।
- ଯଦି କମିଟିର କୌଣସି ସଦସ୍ୟ ଏସସି/ଏସଟି ବର୍ଗର ନୁହଁନ୍ତି, ତେବେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଲେଖାଏଁ ସଦସ୍ୟ ଏହି ବର୍ଗକୁ ସଭାପତି ମନୋନୀତ କରିବେ।
- ପିଲାଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ, ଦୁଇ ଜଣ ଶିଶୁ ପ୍ରତିନିଧି (୧୨–୧୮ ବର୍ଷ) ମୁଖ୍ୟତଃ ଜଣେ ପୁଅ ଏବଂ ଜଣେ ଝିଅଙ୍କୁ କମିଟିରେ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିବା ପାଇଁ ଜିକେଏସ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ କରାଯାଇପାରିବ । (ଯଦି ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଶିଶୁ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅଛି, ନଚେତ୍ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପରାମର୍ଶକ୍ରମେ)
- ବର୍ତ୍ତମାନର ଜିକେଏସ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ଜଣେ ସ୍ଥାନୀୟ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷକ।
- ଡିସିପିୟୁର ଜଣେ ପ୍ରତିନିଧି।

ଖ . ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି ଭାବରେ ଜିକେଏସର ଭୂମିକା ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ:

ପିଲାଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାରେ ଜିକେଏସ୍ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବ ।

- ଗାଁରେ ସୁରକ୍ଷିତ ସାର୍ବଜନୀନ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ଶିଶୁ ଅନୁକୂଳ ବାତାବରଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା।

- ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ।
- ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସିର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ ପିଲାଙ୍କ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଜଣେ ଦାୟିତ୍ୱବାନ ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ।
- ବିଶେଷ ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବା ସମସ୍ତ ଶିଶୁ, ଅନାଥ, ରାସ୍ତାକଡ଼ ପିଲା ଇତ୍ୟାଦିର ସର୍ବେକ୍ଷଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଏବଂ ଯେପରି କୌଣସି ଶିଶୁ ପଛରେ ନ ପଡନ୍ତି ସେଥିପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ।
- କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ଏବଂ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ମନୋଭାବକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ।
- ବାଲ ପଞ୍ଚାୟତକୁ ସଂଗଠିତ କରିବା ଏବଂ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଇତ୍ୟାଦିରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗ୍ରାମରେ ଶିଶୁ ଆମ୍ବାସଡର ନିଯୁକ୍ତ କରିବା ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ନିକଟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପିଲାମାନଙ୍କଠାରୁ ଆବଶ୍ୟକ ମତାମତ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ।
- ଶିଶୁମାନଙ୍କ ସ୍ଥିତି ଉପରେ ଏକ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା ଆକଳନ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବ ଏବଂ କଠିନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅସହାୟ ପରିବାର ଏବଂ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରି ଗ୍ରାମ ବ୍ଲକ/ ପଞ୍ଚାୟତ ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତିକୁ ଏଭଳି ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ଶିଶୁ ବିକାଶ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସରକାରୀ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ଆବଶ୍ୟକ ସେବା ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ସୁପାରିସ କରିବ ।
- ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଶିଶୁ ଅଧିକାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଉନ୍ନତ ଫଳାଫଳ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଏବଂ ଗୋଷ୍ଠି ଏବଂ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ଅଧୀନରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ।
- ବାଲ୍ୟ ବିବାହ, ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକ, ଶିଶୁ ଚୋରା ଚାଲାଣ କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରକାର ଶିଶୁ ନିର୍ଯାତନା ରୋକିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନଜର ରଖିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ।
- ଶିଶୁ ଚାଲାଣ ରୋକିବା, ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ରୋକିବା, ବାଳ ଶ୍ରମିକ ମୁକ୍ତୟନ ଏବଂ ଶ୍ରମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପିଲାଙ୍କ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି କରିବା ।
- ରାଜ୍ୟ ଅନାଥ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଜରିଆରେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ପ୍ରାୟୋଜକ, ପୋଷ୍ୟ ଯତ୍ନ ବା ଋତୁକାଳୀନ ହଷ୍ଟେଲରେ ରଖାଯାଇଥିବା ପିଲାଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଆଶୀର୍ବାଦ ଯୋଜନାରେ ସହାୟତା ପାଇଥିବା ପିଲାମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଗାଁରେ ଏବଂ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ପରିବାର ଚିହ୍ନଟ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ସହ ଯୋଡ଼ିବା ।
- ଉଦ୍ଧାର ହୋଇଥିବା ପୀଡ଼ିତା, ଅନାଥ ଶିଶୁ ଓ ଅସହାୟ ଶିଶୁଙ୍କ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଓ ଥଇଥାନ ପାଇଁ ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି ପଞ୍ଚାୟତ ଓ ବ୍ଲକସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି ଓ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟ୍ (ଡିସିପିୟୁ) ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ ।
- ଶିଶୁ ବିକାଶରେ 'ପରିବାର'ର ଭୂମିକା ବିଷୟରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଗାଁରେ ପିଲାମାନଙ୍କର ଅନାବଶ୍ୟକ ଅନୁଷ୍ଠାନିକୀକରଣ ଉପରେ ଜଗୁଆଳି ଭାବରେ ତଦାରଖ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ।
- ପିଲାମାନଙ୍କ ଉପରେ ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାର ହିଂସା ବିରୋଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରିବା ଉପରେ ଗୋଷ୍ଠି ଏବଂ ପିଲାମାନଙ୍କର ସଚେତନ କରିବା ।
- ଗ୍ରାମସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ କରିବା ଯେପରି କୌଣସି ପିଲା ସ୍କୁଲ ଛାଡ଼ିବେ ନାହିଁ, କୌଣସି ଶିଶୁ ନିର୍ଯାତନାର ଶିକାର ହେବେ ନାହିଁ ।

- ଗାଁରେ ଗାଁରେ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ସମୟ ସମୟରେ ଅଭିଯାନ ।
- ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ବିରୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତିକାରକ ଅଭ୍ୟାସକୁ ନିରୁତ୍ସାହିତ କରିବା, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଲିଙ୍ଗ ନିରୂପଣ ଜନିତ ଗର୍ଭପାତ, ବାଲ୍ୟ ବିବାହ, ଶାରୀରିକ ଦଣ୍ଡ ଇତ୍ୟାଦି ।
- ଜନ୍ମ ପଞ୍ଜିକରଣ, ଆଧାରକାର୍ଡ ପଞ୍ଜିକରଣ, ବିଦ୍ୟାଳୟ ନାମଲେଖା ପ୍ରବାସୀ ପଞ୍ଜିକରଣ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଭଳି ଉତ୍ତମ ଅଭ୍ୟାସକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ।
- ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ ପିଲାଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଓ ଶିଶୁ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ଓ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ।
- ଚାଇଲ୍ଡଲାଇନ୍ ୧୦୯୮, ସମ୍ପର୍କ ହେଲ୍ପ ଡେସ୍କ ନମ୍ବର, ମହିଳା ହେଲ୍ପ ଲାଇନ୍ ନମ୍ବର ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ହେଲ୍ପ ଲାଇନ୍ ନମ୍ବରକୁ ଲୋକପ୍ରିୟ କରିବା ।
- ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଡିସିପିୟୁ, ବିଏଲସିପିସି, ପିଏଲସିପିସି କିମ୍ବା ଓଏସସିପିଏସ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଏଭଳି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ।

ଗ. ନିୟମିତ ବୈଠକ

- ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସିର ମାସିକ ବୈଠକ ଗ୍ରାମରେ ଆୟୋଜନ କରାଯିବ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ କିମ୍ବା ଜରୁରୀ କାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସଦସ୍ୟମାନେ ବୈଠକର ବାରମ୍ବାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବେ ।
- ଜରୁରୀ କାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଲେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ତୁରନ୍ତ ଜରୁରୀକାଳୀନ ବୈଠକ ଡାକି ପାରିବେ ।
- ବୈଠକଗୁଡିକର ବିବରଣୀ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଭାବରେ ରେକର୍ଡ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ବୈଠକରେ ଉପସ୍ଥିତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଲେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ବୈଠକର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀରେ ଜରୁରୀ ବିଷୟକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରିବେ ।
- ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ସଦସ୍ୟ ସଚିବ ଅତି କମରେ ୫-୭ ଜଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଲିଖିତ ଅନୁରୋଧ ସର୍ତ୍ତ ନେଇ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବୈଠକ ଡାକିପାରିବେ ।
- ବୈଠକର ଅବଧି କମିଟିର ମତାମତ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।
- ବୈଠକର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠଙ୍କ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଭୋଟ୍ ରେ ପାରିତ ହେବ । ମତଦାନ ଟାଇ ହେଲେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ପାଖରେ ଭୋଟ ଦେବାର କ୍ଷମତା ଅଛି ।

ଘ . ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସିର ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଏବଂ ତଦାରଖ:

ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟ୍ (ଡିସିପିୟୁ) ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସିର ସମୟ ସମୟରେ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପରିଚାଳନା କରିବ ଏବଂ ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି କିପରି ସେମାନଙ୍କ ଗାଁରେ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କରିବ । ଡିସିପିୟୁ ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସିର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ନଜର ରଖିବ ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା କରିବ । ଓଡ଼ିଶା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି (ଓଏସସିପିଏସ)/ଡବ୍ଲୁସିଡି ଡିସିପିୟୁକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ଏବଂ ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସିର ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଡିସିପିୟୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ, ଆଇଇସି ଏବଂ ତଦାରଖ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ।

ଙ. ଜିକେଏସ/ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସିରେ ଶିଶୁ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଭୂମିକା

- ଶିଶୁ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଗ୍ରାମରେ ପିଲାମାନେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଉପରେ ଆହ୍ୱାନ, ଉପଲବ୍ଧି ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ସମସ୍ୟାଗୁଡିକ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବେ ।
- ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଗାଁରେ ଶିଶୁ ପ୍ରତିନିଧି ମଧ୍ୟ ପିଲାଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଶିକ୍ଷା ସ୍ଥିତି, ଆହ୍ୱାନକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବେ ।
- ଶିଶୁ ପ୍ରତିନିଧି ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି କିମ୍ବା ଡବ୍ଲୁଏଲସିପିସିରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାମଲା ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିପାରିବେ ।

ଚ. ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି/ଜିକେଏସ ଦ୍ୱାରା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା

ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି ନିଜ ନିଜ ଗ୍ରାମରେ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗର ଯୋଜନା, କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ତଦାରଖ, ରିପୋର୍ଟିଂ ଏବଂ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିବେ । ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି ସ୍ଥାନୀୟଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଚିନ୍ତା ବିଷୟରେ ସମୁଦାୟରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଅଭିନବ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଗୁଡିକର ଯୋଜନା ହାତକୁ ନେବେ ।

ସେମାନେ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଓ ବ୍ଲକସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି (ବିଏଲସିପିସି) ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟ୍ ସହ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରି ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସମ୍ପ୍ରଦାୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ।

ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ବାର୍ଷିକ ଭାଗିଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ବିକଶିତ କରିବ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସରକାରୀ ଏବଂ ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସମେତ ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ସହ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରି କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବ । ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ତରରେ ଶିଶୁଙ୍କ ଅଧିକାର ଓ ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ପର୍କରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଏହି କମିଟି ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶୀଦାରଏବଂ କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ନିୟୋଜିତ କରିବ ।

- ଜିକେଏସ/ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି ସେହି ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସହଜ କରିବ ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଏ ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସକ୍ରିୟ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନାକୁ ଗ୍ରାମ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା କୁହାଯାଏ ।
- ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସମସ୍ୟାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ତରରେ ଅନେକ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ଏହି ସମସ୍ୟାଗୁଡିକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଭିତ୍ତିରେ ସମାଧାନ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ କମିଟି ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପିଲାଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।
- ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗର ଜିକେଏସ ଗାଇଡଲାଇନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଜିକେଏସ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ତ୍ରୈମାସିକ ଯୋଜନାରେ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ସମନ୍ୱିତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଗ୍ରାମ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନାର ଅନୁମୋଦନ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜିକେଏସ ଗାଇଡଲାଇନରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ଛ. ଗ୍ରାମ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି:

୧. ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମ କିମ୍ବା ବସ୍ତିର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ନେଇ ବୈଠକ ଆୟୋଜନ କରନ୍ତୁ ।

ଗ୍ରାମର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ, ଯେଉଁଥିରେ ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମ/ପଡାର ସମସ୍ତ ବର୍ଗର ସଦସ୍ୟମାନେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବେ ।

୨ . ସୂଚନା / ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ:

ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ ଦୁର୍ବଳତା/ସମସ୍ୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଶିଶୁ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାର ସମ୍ପର୍କିତ ସୂଚନା ବା ତଥ୍ୟ ପିତାମାତା, ଶିକ୍ଷକ, ଗୋଷ୍ଠୀର ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କ ପାଖରେ ଉପଲବ୍ଧ । ସ୍ଥାନୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଏବଂ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ର ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ଏକ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଧାରଣା ପାଇବା ପାଇଁ ଅଙ୍ଗନବାଡିକର୍ମୀ, ଏଏନଏମ ଏବଂ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂଗଠନ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କୁ ଆଲୋଚନାରେ ରଖାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

୩. ପିଲାଙ୍କ ସହ ଜଡ଼ିତ ସମସ୍ୟାକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦେବା ।

୪ . କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା

ଶିଶୁ ଅଧିକାର ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । କ'ଣ କରାଯିବ, କିଏ କରିବ ଓ କେବେ କରାଯିବ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ଯୋଜନାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଏକ ନମୁନା ଫର୍ମ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି:

ସମସ୍ୟା	କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ	ଦାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତି	ସମର୍ଥନ ଆବଶ୍ୟକ

୫ . ଯୋଜନାର ଅନୁମୋଦନ:

ପ୍ରସ୍ତୁତ ଯୋଜନାକୁ ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି/ ଜିକେଏସ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନାର ଅନୁମୋଦନ ଉପରେ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି / ଜିକେଏସ ରେଜିଷ୍ଟରରେ ରେକର୍ଡ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

୬ . କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା:

ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି/ଜିକେଏସରଅନୁମୋଦନ ପରେ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଉଚିତ ।

୭ . ନିରୀକ୍ଷଣ ଏବଂ ତଦାରଖ:

କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଗୁଡିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସମ୍ପର୍କରେ ମାସିକ ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି / ଜିକେଏସ ବୈଠକରେ ସମୀକ୍ଷା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ଜ. ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି ଭାବରେ ଜିକେଏସ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯିବାକୁ ଥିବା କିଛି ପଦକ୍ଷେପ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଟେ

ଫୋକସ୍ ଏରିଆ	କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ
ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ପର୍କିତ ସମସ୍ୟା ଚିହ୍ନଟ	• ପିଲାଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ଓ ନିରାପତ୍ତା ସହ ଜଡ଼ିତ ସମସ୍ୟାର ଚିହ୍ନଟ । • ସବୁଠାରୁ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଶିଶୁଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଏବଂ ଗାଁରେ ପିଲାଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅଭିଭାବକଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା । • ଗାଁର ପିଲାଙ୍କ ତଥ୍ୟ ଓ ରୂପରେଖ ଭଳି ପିଲାଙ୍କ ଡାଟାବେସ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା । • ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ ଉପଲବ୍ଧ ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ବଳର ଚିହ୍ନଟ କରି ସେମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରିବ ।
ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି	• ଶିଶୁ ଚୋରା ଚାଲାଣ ରୋକିବା, ବାଲ୍ୟ ବିବାହ, ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକ ପ୍ରଥା ଓ ଶ୍ରମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପିଲାଙ୍କ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ରୋକିବା ପାଇଁ ସମୁଦାୟରେ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି । • ନିଜ ପିଲାଙ୍କୁ ନିୟମିତ ସ୍କୁଲ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଅଭିଭାବକଙ୍କ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି । • ଗାଁ ଗହଳରେ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଅଭିଯାନ । • ଜାତୀୟ ଓ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବାଳିକା ଦିବସ, ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ମହିଳା ଦିବସ ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ଦିବସ ପାଳନକରି ଶିଶୁ ସମସ୍ୟା ଓ ଶିଶୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମସ୍ୟା ସମ୍ପର୍କରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା । • ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପରିବାର ଭିତରେ କିପରି କୌଣସି ପ୍ରକାର ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଏବଂ ହିଂସାରୁ ରକ୍ଷା କରାଯାଇପାରିବ ସେବିଷୟରେ ପିତାମାତା / ଯତ୍ନଶୀଳ ଏବଂ ଗୋଷ୍ଠି ମଧ୍ୟରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ।
ସର୍ବୋତ୍ତମ ଅଭ୍ୟାସକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା	• ଜନ୍ମ ପଞ୍ଜୀକରଣ, ଆଧାରକାର୍ଡ ପଞ୍ଜୀକରଣ, ସ୍କୁଲରେ ନାମଲେଖା, ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ବନ୍ଦ କରିବା ଭଳି ଉତ୍ତମ ଅଭ୍ୟାସକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା । • ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ଦିବସ ଆୟୋଜନ କରି ପିଲାଙ୍କ ସମସ୍ୟା ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ କରାଇବା । • ଲିଙ୍ଗ ନିରୂପଣ ଜନିତ ଗର୍ଭପାତ, ବାଲ୍ୟ ବିବାହ, ଶାରୀରିକ ଦଣ୍ଡ ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ବିରୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତିକାରକ ଅଭ୍ୟାସକୁ ନିରୁତ୍ସାହିତ କରିବା । • ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ ପିଲାଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଓ 'ଶିଶୁ ଗୋଷ୍ଠୀ' ଗଠନକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ଓ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା । • ଗାଁରେ ଆଇନଗତ ପୋଷ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଗ୍ରହଣକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା । • ପରିବାରରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରି ସେମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ପିଲାମାନଙ୍କର ଅନାବଶ୍ୟକ ଅନୁଷ୍ଠାନିକୀକରଣକୁ ରୋକିବା (ପରିବାରରୁ ଶିଶୁକୁ ଅଲଗା ହେବାକୁ ରୋକିବା) • ପୋଷ୍ୟ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଏକତ୍ରିତ କରନ୍ତୁ ।

ସେବା ପ୍ରଦାନ ମାଧ୍ୟମରେ ପରିବାରର ସୁଦୃଢ଼ୀକରଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା	• ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନର ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ଯେପରି ଦୁର୍ବଳ ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଂଚିପାରିବ ସେଥିପାଇଁ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରିବ । • ପୋଷ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଗ୍ରହଣ, ବିଜୁ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା, ଆଶୀର୍ବାଦ, ପୋଷଣ ଯତ୍ନ ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ସହିତ ଯୋଗ୍ୟ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ ଏବଂ ସଂଯୋଗ କରିବାରେ ଏହା ଉତପ୍ରେରକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ।
ତଦାରଖ ଏବଂ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତୁ	• ଶିଶୁ ଅଧିକାର ଏବଂ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ନଜର ରଖିବା ଏବଂ ତଦାରଖ କରିବା । • ପରିବାର/ସମ୍ପ୍ରଦାୟରେ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ଅସୁରକ୍ଷିତ ଶିଶୁଙ୍କ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପୋଷଣ ଏବଂ ନିରାପତ୍ତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରି ସେମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା । • ବିଭିନ୍ନ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନାରେ ପ୍ରାପ୍ତ ପରିବାରର ଅନୁସରଣ କରିବା .. • କୌଣସି ଶିଶୁଙ୍କ ସହିତ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଓ ହିଂସା ଯେପରି ନଘଟେ ସେଥିପାଇଁ ପିଲାଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ଭାବେ ତଦାରଖ କରିବା ।
ସମନ୍ୱୟ, ରେଫରାଲ ସେବା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	• ଗ୍ରାମରେ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି ନାଗରିକ ସମାଜ ସଂଗଠନ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରିପାରେ । • ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର ବାର୍ଷିକ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ ଏହି ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଏବଂ ମତାମତ ନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ବିଷୟରେ ଜିପିସିପିସି /ବିଏଲସିପିସିକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିବା । ଗାଁରେ ପାଠ ପଢୁନଥିବା, କାମ ପାଇଁ ଗାଁ ବାହାରକୁ ଚାଲିଯାଇଥିବା, ପିଲାଙ୍କ ନିଖୋଜ ହେବା ଇତ୍ୟାଦିର ରେକର୍ଡ ରଖିବା । • ଉଦ୍ଧାର ହୋଇଥିବା ଅନାଥ ଶିଶୁ ଓ ଅସହାୟ ଶିଶୁଙ୍କ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଓ ଥଇଥାନ ପାଇଁ ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି ଜିପିସିପିସି, ବିଏଲସିପିସି ଏବଂ ଡିସିପିୟୁ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ । ଡିସିପିସିଙ୍କ ପରାମର୍ଶକ୍ରମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବେ ବିଏଲସିପିସି । • ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ ଆବଶ୍ୟକ କାଗଜପତ୍ର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିବା ।

୧ . ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଆଚରଣ ବିଧି ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ପିଲାମାନଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ସିଡବ୍ଲୁପିସି ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ :

ସର୍ବଦା	କେବେ ନୁହେଁ
ପିଲାମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣନ୍ତୁ ଏବଂ ସମ୍ମାନ ଦିଅନ୍ତୁ, ସେମାନଙ୍କୁ ସଶକ୍ତ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଯୋଜନା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ କ. ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ପରିସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ସଚେତନ ରୁହନ୍ତୁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ପରିଚାଳନା କରନ୍ତୁ ।	କ. ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଶାରୀରିକ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେବା କିମ୍ବା ଶାରୀରିକ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେବା । ଖ. ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ଶାରୀରିକ/ଯୌନ ସମ୍ପର୍କ ବିକଶିତ କରିବା ।

ଖ. ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ ଯେ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱର ଭାବନା ଅଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଖରାପ ଅଭ୍ୟାସ କିମ୍ବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅପମାନଜନକ ଆଚରଣ କୁ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ କରାଯିବା ।

ଗ. ପିଲାମାନଙ୍କ ସହ ସେମାନଙ୍କ ମତାମତର ଗୁରୁତ୍ୱ ବିଷୟରେ କଥା ହୁଅନ୍ତୁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରନ୍ତୁ ।

ଘ. ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସଶକ୍ତ କରନ୍ତୁ - ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ ଅଧିକାର, କଣ ଗ୍ରହଣୀୟ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ଯଦି କୌଣସି ସମସ୍ୟା ଅଛି ତେବେ ସେମାନେ କଣ କରିପାରିବେ ।

ଙ. ଉଠାଯାଇଥିବା କୌଣସି ବିଷୟକୁ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ନିଅନ୍ତୁ ।

ଚ. ଯେକୌଣସି ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ହୋଇଥିବା ପିଲାଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସକାରାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପ ନିଅନ୍ତୁ ।

ଛ. ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା କିମ୍ବା ସହଯୋଗ କରିବାରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା 'ଶିଶୁର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ୱାର୍ଥ' ନୀତି ଦ୍ୱାରା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ ପରିଚାଳିତ କରିବା ।

ଜ. ପିଲାଙ୍କ ମତାମତ ଓ ଇଚ୍ଛା କୁ ଶୁଣିବା ଓ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ନେବା ।

ଝ. ପିଲାଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ପିତାମାତା / ଯତ୍ନବାନ ଏବଂ / କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ପେସାଦାରମାନଙ୍କ ସହ ଭାଗିଦାରୀରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ।

ଞ. ଯେକୌଣସି ପ୍ରସଙ୍ଗ କିମ୍ବା ଉଦବେଗକୁ ଉଠାଇବା କିମ୍ବା ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ଖୋଲାପଣର ସଂସ୍କୃତି ଥିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ।

ଟ. ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସଶକ୍ତ କରିବା – ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାର, କଣ ଗ୍ରହଣୀୟ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ଯଦି କୌଣସି ସମସ୍ୟା ହୁଏ ତେବେ ସେମାନେ କଣ କରିପାରିବେ ସେ ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବା ।

ଗ. ଯେଉଁ ପିଲାମାନେ ଯେକୌଣସି ଉପାୟରେ ଶୋଷଣକାରୀ କିମ୍ବା ଅପମାନଜନକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିପାରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ବିକଶିତ କରିବା ।

ଘ. ଏପରି ଉପାୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଯାହା ଅପମାନଜନକ ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ଶିଶୁକୁ ଦୁଷ୍କର୍ମର ବିପଦରେ ପକାଇପାରେ ।

ଙ. ଭାଷା ବ୍ୟବହାର କରିବା । ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବା କିମ୍ବା ପରାମର୍ଶ ଦେବା, ଯାହା ଅନୁପଯୁକ୍ତ, ଆପତ୍ତିଜନକ କିମ୍ବା ଅପମାନଜନକ ଅଟେ ।

ଚ. ଶାରୀରିକ ଭାବରେ ଏପରି ଆଚରଣ କରିବା ଯାହା ଅନୁପଯୁକ୍ତ କିମ୍ବା ଯୌନ ଉତ୍ତେଜକ ଅଟେ ।

ଛ. ସେମାନେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସହିତ କାମ କରୁଛନ୍ତି ସେହି ଭଳି ଗୋଟିଏ କୋଠରୀ କିମ୍ବା ବିଛଣାରେ ଶୋଇବା ।

ଜ. ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଏପରି କିଛି କରିବାକୁ କୁହନ୍ତୁ ଯାହା ସେମାନେ ନିଜେ କରିପାରିବେ ।

ଝ. ପିଲାଙ୍କ ପ୍ରତି ବେଆଇନ, ଅସୁରକ୍ଷିତ କିମ୍ବା ଅପମାନଜନକ ଆଚରଣକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା କିମ୍ବା ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା ।

ଞ. ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଅପମାନିତ କରିବା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଭାବନାତ୍ମକ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେବା ।

ଟ. ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବାଦ୍ ଦେବାପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପିଲାମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଭେଦଭାବ କରିବା, ଭିନ୍ନ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ।

ଠ. ଲିଙ୍ଗ ନିରୂପଣ ଜନିତ ଗର୍ଭପାତ, ବାଲ୍ୟ ବିବାହ, ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ଶାରୀରିକ ଦଣ୍ଡ ଦେବାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା କିମ୍ବା ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ।

ସଂଯୋଜକ-୧

ବୈଠକର ବିବରଣୀ ପାଇଁ ଫର୍ମାଟ (ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି)

ବୈଠକ ନମ୍ବର .... ବୈଠକର ତାରିଖ .... ବୈଠକର ସ୍ଥାନ ....

ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି ବୈଠକର ବିବରଣୀ

ବୈଠକରେ ବିବରଣୀ ରଖୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ:...

ପୂର୍ବ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଲୋଚନା ଏବଂ ଅଗ୍ରଗତି ହୋଇଛି:

୧. ସୁରକ୍ଷା ବିପଦ/ଘଟଣା:

୨. ହୋଇଥିବା ଅଗ୍ରଗତି:

୩. ଅଧିକ ସୁପାରିସ:

୪. ଆଜିର ବୈଠକର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ:

୫. ଆଜିର ବୈଠକରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଓ ଆଲୋଚନା:

ସୁରକ୍ଷା ବିପଦ/ ଘଟଣା: (ଗତ ବୈଠକ ପରେ ପଞ୍ଚାୟତ/ବ୍ଲକରେ କୌଣସି ଘଟଣା ରିପୋର୍ଟ ହୋଇଛି କି ବୋଲି ପଚାରନ୍ତୁ)

କିଏ ବିପଦରେ ? (ବିପଦ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ, କେବେ ଏବଂ କାହିଁକି)

ସଦସ୍ୟ ସଚିବ: .... ଅଧ୍ୟକ୍ଷ:...

ସଂଯୋଜକ-୨

ଭିଏଲସିଡବ୍ଲୁପିସି ବୈଠକ ଉପସ୍ଥିତିର ଫର୍ମାଟ

ବୈଠକ ନମ୍ବର .... ବୈଠକର ତାରିଖ .... ବୈଠକର ସ୍ଥାନ ....

କ୍ରମିକ ନଂ	ଉପସ୍ଥିତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ନାମ	ଦସ୍ତଖତ
କ୍ରମିକ ନଂ	ଉପସ୍ଥିତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ନାମ	ଦସ୍ତଖତ
କ୍ରମିକ ନଂ	ଉପସ୍ଥିତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ନାମ	ଦସ୍ତଖତ

ସଦସ୍ୟ ସଚିବ: .... ଅଧ୍ୟକ୍ଷ:...

ଶିଶୁ ଓ କିଶୋର ଶ୍ରମ (ନିଷେଧ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆଇନ, ୧୯୮୬

ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଶ୍ରମ ସଂଗଠନ (ଆଇ.ଏଲ.ଓ.) ଶିଶୁ ଶ୍ରମକୁ ଏହି ପରି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ :

ଏପରି କାମ ଯାହା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ପିଲାଦିନ, ସେମାନଙ୍କର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ମାନରୁ ବଞ୍ଚିତ କରେ ଏବଂ ଏହା ଶାରୀରିକ ଏବଂ ମାନସିକ ବିକାଶ ପାଇଁ କ୍ଷତିକାରକ ଅଟେ । ଏହା ସେହି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବୁଝାଏ ଯେ:

- ମାନସିକ, ଶାରୀରିକ, ସାମାଜିକ କିମ୍ବା ନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିପଜ୍ଜନକ ଏବଂ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ କ୍ଷତିକାରକ; ଏବଂ
- ସେମାନଙ୍କ ପାଠପଢ଼ାରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିଥାଏ:
- ସେମାନଙ୍କୁ ବିଦ୍ୟାଳୟଯିବାର ସୁଯୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା;
- ସେମାନଙ୍କୁ ଅକାଳରେ ସ୍କୁଲ ଛାଡିବାକୁ ବାଧ କରିବା; କିମ୍ବା
- ଅତ୍ୟଧିକ ଦୀର୍ଘ ଏବଂ କଠିନ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଉପସ୍ଥାନକୁ ଯୋଡ଼ିବାକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ଶିଶୁ ଓ କିଶୋର ଶ୍ରମ (ନିଷେଧ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆଇନ, ୧୯୮୬ ଅନୁଯାୟୀ, ସେହି ଶିଶୁ ଯାହାଙ୍କ ବୟସ ୧୪ ବର୍ଷ ବୟସ ପୂରଣ କରିନଥିବ ଏବଂ କିଶୋର ଯାହାଙ୍କର ବୟସ ୧୪ ବର୍ଷ ବୟସ ପୂରଣ କରିଥିବା କିନ୍ତୁ ୧୮ ବର୍ଷ ପୂରଣ କରୁନଥିବ ।

ଧାରା ୩: କୌଣସି ବୃତ୍ତି ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପିଲାଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ଉପରେ କଟକଣା

୧. କୌଣସି ପିଲାଙ୍କୁ କୌଣସି ବୃତ୍ତିରେ ନିୟୋଜିତ କରାଯିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା କାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବ ନାହିଁ

୨. ଉପଧାରା (୧)ରେ କୌଣସି ଜିନିଷ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ, ଯେଉଁଠାରେ ପିଲା, –

(କ) ତାଙ୍କର ପରିବାର କିମ୍ବା ପାରିବାରିକ ଉଦ୍ୟୋଗକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ, ଯାହା କି ଅନୁସୂଚୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା କୌଣସି ବିପଜ୍ଜନକ ବୃତ୍ତି କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ବ୍ୟତୀତ, ତାଙ୍କ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସମୟ ପରେ କିମ୍ବା ଛୁଟି ସମୟରେ;

(ଖ) ବିଜ୍ଞାପନ, ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର, ଟେଲିଭିଜନ ଧାରାବାହିକ କିମ୍ବା ସର୍କସ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମନୋରଞ୍ଜନ କିମ୍ବା କ୍ରୀଡ଼ା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମେତ ଏକ ଅଡିଓ-ଭିଜୁଆଲ ମନୋରଞ୍ଜନ ଶିଳ୍ପରେ ଜଣେ କଳାକାର ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି, ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ନିରାପତ୍ତା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧୀନରେ ରହିଛି: ଯଦି ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ଏପରି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଶିଶୁର ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ନାହିଁ।

ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ: ଏହି ବିଭାଗର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ, ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି

(କ) ସନ୍ତାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ 'ପରିବାର', ଅର୍ଥାତ୍ ତା'ର ମାଆ, ବାପା, ଭାଇ, ଭଉଣୀ ଏବଂ ପିତାଙ୍କ ଭଉଣୀ ଏବଂ ଭାଇ ଏବଂ ମା'ର ଭଉଣୀ ଓ ଭାଇ;

(ଖ) 'ପାରିବାରିକ ଉଦ୍ୟୋଗ' ଅର୍ଥ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ, ବୃତ୍ତି, ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ଯାହା ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନେ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନିୟୋଜନ ସହିତ ସମ୍ପାଦନ କରନ୍ତି ।

(ଗ) 'କଳାକାର' ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେହି ପିଲା ଯିଏ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅଭିନେତା, ଗାୟକ, କ୍ରୀଡ଼ା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ସିଧାସଳଖ ସମ୍ପୃକ୍ତ କରି ଏକ ସୌଖିନ କିମ୍ବା ବୃତ୍ତି ଭାବରେ ସମ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ଅଭ୍ୟାସ କରେ ଯାହା ଉପଧାରା (୨) ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ମନୋରଞ୍ଜନ କିମ୍ବା କ୍ରୀଡ଼ା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇପାରେ ।

୩ କ. ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିପଜ୍ଜନକ ବୃତ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କିଶୋରମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ନିଷେଧ- ଅନୁସୂଚୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କୌଣସି ବିପଜ୍ଜନକ ବୃତ୍ତି କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କୌଣସି କିଶୋରଙ୍କୁ ନିୟୋଜିତ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବ ନାହିଁ: ଯଦି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଜଣେ କିଶୋରଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ତାହାର ପ୍ରକୃତି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିପାରିବ ।

୧. ସମସ୍ତ ବୃତ୍ତିରେ ପିଲାଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି: ୧୪ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର କୌଣସି ପିଲାଙ୍କୁ କୌଣସି ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଶ୍ରମିକ ଭାବେ କାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବ ନାହିଁ।

୨. କିଶୋରମାନଙ୍କୁ ଅର୍ଥାତ୍ ୧୪ରୁ ୧୮ ବର୍ଷ ବୟସର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିପଜ୍ଜନକ ବୃତ୍ତି ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ନିୟୋଜିତ କରିବା ଏକ ଅପରାଧ ।

ବିପଜ୍ଜନକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ବୃତ୍ତି

୩. ଏହି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ, ଯେଉଁ ଶିଶୁର ବୟସ ୧୪ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ଏବଂ କିଶୋର ଙ୍କ ବୟସ ୧୪ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ କିନ୍ତୁ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ।

୪. ଜଣେ ଶିଶୁ ନିଜ ପରିବାର ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବୃତ୍ତିରେ କାମ କରିପାରେ ଯାହା ଏକ ବିପଜ୍ଜନକ କାର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ । ସ୍କୁଲରୁ ଆସିବା ପରେ ଏବଂ ଛୁଟି ଦିନରେ ହିଁ ସେ ଏହା କରିପାରିବେ ।

୫. ଶିଶୁର ପରିବାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ – • ମାଆ-ପିତା • ଭାଇଭଉଣୀ • ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଶିଶୁର ପିତାମାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୋଷ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଭାଇଭଉଣୀ • ଶିଶୁର ପିତାମାତାଙ୍କ ଭାଇଭଉଣୀ

ଅଣ ବିପଜ୍ଜନକ ଅଞ୍ଚଳରେ କାମ କରିବା ସମ୍ପର୍କରେ କିଶୋରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା

କ. ଜଣେ କିଶୋରଙ୍କୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ୭ଟାରୁ ସକାଳ ୮ଟା ମଧ୍ୟରେ କାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବ ନାହିଁ।

ଖ. କିଶୋରଙ୍କ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟ – ଜଣେ କିଶୋରଙ୍କୁ ୬ ଘଣ୍ଟାରୁ ଅଧିକ ସମୟ କାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏଥିରେ ଏକ ଘଣ୍ଟାର ବିରତି ଏବଂ ତାଙ୍କୁ କାମ କରିବା ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ବାଧ କରାଯାଉଥିବା ସମୟ ଅବଧି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଗ. କିଶୋରଙ୍କୁ କୌଣସି ଦିନ ୩ ଘଣ୍ଟାରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଲଗାତାର କାମ କରିବାକୁ ବାଧ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ। ୩ ଘଣ୍ଟା କାମ କରିବା ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ପରେ ତାଙ୍କୁ ଅତି କମରେ ଏକ ଘଣ୍ଟାର ବିରତି ଦେବା ଜରୁରୀ ।

ଘ. କୌଣସି କିଶୋରଙ୍କୁ ଅତିରକ୍ତ ସମୟରେ କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅନୁମତି ଦିଆଯିବ ନାହିଁ। କିଶୋରଙ୍କୁ ସପ୍ତାହରେ ପୂରା ଗୋଟିଏ ଦିନ ଛୁଟି ଦେବା ଜରୁରୀ ।

ଙ. ଯଦି କୌଣସି କିଶୋର ସେହି ଦିନ କୌଣସି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ କାମ କରିସାରିଛନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ କାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଅପରାଧ ଓ ଦଣ୍ଡ: ଶିଶୁ ଓ କିଶୋର ଶ୍ରମ (ନିଷେଧ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆଇନ, ୧୯୮୬

ବିଭାଗ	ବ୍ୟବସ୍ଥା	ଦଣ୍ଡବିଧାନ
୧୪ (୧)	ଶିଶୁକୁ କୌଣସି ବୃତ୍ତି କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ଏବଂ ଧାରା ୩ ଏବଂ ନିୟମଉଲ୍ଲଂଘନ ଶିଶୁ ଓ କିଶୋର ଶ୍ରମ (ନିଷେଧ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆଇନ, ୧୯୮୬	୬ ମାସରୁ ୨ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ କିମ୍ବା ୨୦ ହଜାରରୁ ୫୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା କିମ୍ବା ଉଭୟ • ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ
୧୪ (୧A)	ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ବିପଜ୍ଜନକ ବୃତ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କିଶୋରଙ୍କୁ ନିୟୋଜିତ କରିବା	୬ ମାସରୁ ୨ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ କିମ୍ବା ୨୦ ହଜାରରୁ ୫୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା କିମ୍ବା ଉଭୟ • ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ
୧୪ (୨)	ଯଦି ଉପରୋକ୍ତ ଅପରାଧର ପୁନରାବୃତ୍ତି ହୁଏ	ଅତି କମରେ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଯାହା ତିନି ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ।
୧୪ (୨A)	ଯଦି ଏହି ଅପରାଧ ପିତାମାତା/ଅଭିଭାବକମାନେ ପୁନର୍ବାର କରନ୍ତି	ଜରିମାନା, ଯାହା ୧୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇପାରେ
୧୪ (୩)	କିଶୋରମାନଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିୟମର ଉଲ୍ଲଂଘନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ନିୟମପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେବା	ସାଧାରଣ କାରାଦଣ୍ଡ ଯାହାକୁ ୧ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ଜରିମାନା ଯାହାକୁ ୧୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇପାରେ, କିମ୍ବା ଉଭୟ

ନୋଟିସ୍

- ୧୪ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର କୌଣସି ଶିଶୁଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ନଦେବା ଏବଂ ବିପଜ୍ଜନକ ବୃତ୍ତି ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ୧୪ରୁ ୧୮ ବର୍ଷ ବୟସର କୌଣସି ଶିଶୁଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ନଦେବା ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରେଳ ଷ୍ଟେସନ, ବନ୍ଦର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କୁ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିବା
- ଇଂରାଜୀ କିମ୍ବା ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ଏହି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରାଯିବ
- ନୋଟିସ୍ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହେବା ଉଚିତ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏହା ଲୋକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିପାରିବ

ବୟସ ପ୍ରମାଣପତ୍ର

- ଜନ୍ମ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ନଥିଲେ ଓସିଫିକେସନ୍ ଟେଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପରୀକ୍ଷା ମାଧ୍ୟମରେ ବୟସ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇପାରିବ, ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ଜଣେ ମେଡିକାଲ ଅଫିସରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୟସ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇପାରିବ । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକାରପ୍ରାପ୍ତ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ୍ରମେ ଏହି ପରୀକ୍ଷା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଆଦେଶ ଜାରି ହେବାର ୧୫ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପରୀକ୍ଷା କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ଶିଶୁ ଓ କିଶୋର ଶ୍ରମିକ ଥଇଥାନ ପାଣ୍ଠି

୧. ଉପଯୁକ୍ତ ସରକାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ କିମ୍ବା ଦୁଇ କିମ୍ବା ଦୁଇରୁ ଅଧିକ ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ ଏକ ପାଣ୍ଠି ଗଠନ କରିବେ ଯାହାକୁ ଶିଶୁ ଏବଂ କିଶୋରଶ୍ରମ ଥଇଥାନ ପାଣ୍ଠି କୁହାଯିବ, ଯେଉଁଥିରେ ଶିଶୁ ଏବଂ କିଶୋରଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କଠାରୁ ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା ଜରିମାନା ରାଶି ସେହି ଜିଲ୍ଲା କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲାର ଅଧୀନରେ ଜମା କରାଯିବ ।

୨. ଉପଧାରା (୧) ଅଧୀନରେ ଜରିମାନା ରାଶି ଜମା ହୋଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଶୁ କିମ୍ବା କିଶୋରଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ସରକାର ପନ୍ଦର ହଜାର ଟଙ୍କା ପାଣ୍ଠିକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

୩. ଉପଧାରା (୧) ଏବଂ (୨) ଅଧୀନରେ ପାଣ୍ଠିକୁ ଜମା କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ସେହି ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡିକରେ ଜମା କରାଯିବ କିମ୍ବା ସେହି ଉପାୟରେ ବିନିଯୋଗ କରାଯିବ, ଯେପରି ଉପଯୁକ୍ତ ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରିବେ । (୪) ଜମା କିମ୍ବା ବିନିଯୋଗ ରାଶି, ଯେପରି ଉପଧାରା (୩) ଅଧୀନରେ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଏହା ଉପରେ ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା ସୁଧ ସେହି ଶିଶୁ କିମ୍ବା କିଶୋରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ, ଯାହାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏହି ରାଶି ଜମା କରାଯାଏ, ଯେପରି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଉପାୟରେ ।

ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ: ଉପଯୁକ୍ତ ସରକାରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା ୨୩୯କ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରଶାସକ କିମ୍ବା ଉପରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବେ ।

ଶ୍ରମ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଭୂମିକା

୧. ଶିଶୁ ଓ କିଶୋର ଶ୍ରମ (ନିଷେଧ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆଇନ, ୧୯୮୬ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଶିଶୁ ଓ କିଶୋର ଶ୍ରମ (ନିଷେଧ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆଇନ, ୧୯୮୬ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ନିଯୁକ୍ତ ହେବେ ଏବଂ ଯେକୌଣସି ନିଯୁକ୍ତ ଇନ୍ସପେକ୍ଟରଙ୍କୁ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ କୋଡ୍, ୧୮୬୦ ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ।

୨. ଯେଉଁସ୍ଥାନରେ ପିଲାଙ୍କୁ ରୋଜଗାର ନିଷିଦ୍ଧ ଏବଂ ଯେଉଁଠି ବିପଜ୍ଜନକ ବୃତ୍ତି ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲିଛି, ଯେଉଁଠି

କିଶୋରମାନଙ୍କୁ କାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ନାହିଁ, ସେହି ସବୁ ସ୍ଥାନର ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ସରକାରଙ୍କୁ ସମୟ ସମୟରେ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଏଭଳି ସ୍ଥାନରେ ଆଇନ ପାଳନ ହେଉଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଶ୍ରମ ନିରୀକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ।

୩. ଇନ୍ସପେକ୍ଟର କିମ୍ବା ନୋଡାଲ ଅଫିସର ଯାହାଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଏହି ପାଣ୍ଠି ଆସିବ, ଉଦ୍ଧାର ହୋଇଥିବା ଶିଶୁ କିମ୍ବା କିଶୋରଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ କୌଣସି ରାଷ୍ଟ୍ରାୟତ୍ତ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଖୋଲାଯିବ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ସୂଚନା ଦିଆଯିବା ଉଚିତ, ଯେଉଁଠାରେ ପାଣ୍ଠିର ପରିମାଣ ଜମା ହୋଇଛି।

୪. ଯେଉଁ ପିଲା କିମ୍ବା କିଶୋରଙ୍କ ପାଇଁ ଏହି ଟଙ୍କା ଜମା କରାଯାଇଛି ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ସରକାର ୧୫,୦୦୦ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବେ।

୫. ସରକାର ଜମା କରିଥିବା ରାଶି କୁ ଏଭଳି ବ୍ୟାଙ୍କରେ କିମ୍ବା ଏପରି ଉପଯୁକ୍ତ ଉପାୟରେ ଜମା କରାଯିବ ଯାହାକୁ ସରକାର ଉପଯୁକ୍ତ ମନେ କରିବେ ।

୬. ଜମା ରାଶି ବା ବିନିଯୋଗ ଏବଂ ଏହା ଉପରେ ଅର୍ଜିତ ସୁଧ କୁ ପିଲା କିମ୍ବା କିଶୋରଙ୍କୁ ଅଠର ବର୍ଷ ବୟସ ହେବା ପରେ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯିବ ।

୭. ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ସମ୍ପୃକ୍ତ ଶିଶୁ କିମ୍ବା କିଶୋରଙ୍କ ବିବରଣୀ ସହିତ କେତେ ଟଙ୍କା ଟ୍ରାନ୍ସଫର ହେବ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ତଥ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ ଯାହା ତାଙ୍କ ପରିଚୟ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ । ଏହି ରିପୋର୍ଟର ଗୋଟିଏ କପି ପ୍ରତିବର୍ଷ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ସୂଚନା ପାଇଁ ପଠାଯିବ।

ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଭୂମିକା

କ. ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବେ ଏବଂ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଠିକ୍ ଭାବରେ ପାଳନ କରାଯାଉଛି । ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଜଣେ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅଧିକାର ଦେଇପାରିବେ ଯିଏ ସେହି ସମସ୍ତ କ୍ଷମତା ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେ ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିବେ ।

ଖ. ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟସ୍ଥଳର ବିବରଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଲିଖିତ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜିଲ୍ଲାର ସମସ୍ତ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ନିରୀକ୍ଷକଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇବେ, ଯେଉଁଠାରେ କିଶୋରମାନଙ୍କୁ କାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି।

ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କିତ ନିୟମ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଯିଏ କିଶୋରଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଛନ୍ତି, ସେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟରଙ୍କୁ ଏକ ଲିଖିତ ନୋଟିସ୍ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଚିତ, ଯାହାଙ୍କ ଅଧୀନରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଅବସ୍ଥିତ, କିଶୋରଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବାର ୩୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ, ନିମ୍ନଲିଖିତ ସୂଚନା ଦେବେ:

- ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ନାମ ଏବଂ ସ୍ଥିତି
- ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ପ୍ରକୃତ ପରିଚାଳନାରେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ
- ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଯୋଗାଯୋଗ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ ସେହି ସ୍ଥାନର ଠିକଣା
- ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ଚାଲିଥିବା ବୃତ୍ତି ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପ୍ରକୃତି

ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ନିଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ଚାକିରି କରୁଥିବା କିମ୍ବା କାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ କିଶୋରମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ରେଜିଷ୍ଟର ରଖିବେ, ଯାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ସେହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁଥିବା ସମୟରେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟରଙ୍କ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ଏଥିରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସୂଚନା ରହିବା ଉଚିତ୍:

- ଚାକିରି କରୁଥିବା କିମ୍ବା କାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ପାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ କିଶୋରଙ୍କ ନାମ ଏବଂ ଜନ୍ମ ତାରିଖ
- ଏଭଳି କିଶୋରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟ ଏବଂ ସମୟ ଅବଧି ସହିତ ବିଶ୍ରାମ ର ବ୍ୟବଧାନ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ସେ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟନ୍ତି
- ଏଭଳି କିଶୋରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରକୃତି, ଏବଂ
- ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିବରଣୀ

ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ କିଶୋରମାନଙ୍କ ଛୁଟି ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବ, ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେଉଁଠାରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହୁଏ ଯାହା କାର୍ଯ୍ୟରତ କିଶୋରମାନଙ୍କ ଛୁଟିର ଦିନକୁ ଦର୍ଶାଏ । ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଏହାକୁ ଏକାଧିକ ଥର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ। ଯଦି ବୟସ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଅଭାବରୁ କାର୍ଯ୍ୟରତ କିଶୋରଙ୍କ ବୟସ ସମ୍ପର୍କରେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର କିମ୍ବା ଗ୍ରହିତା ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି, ତେବେ ତାଙ୍କ ବୟସ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ଜଣେ ମେଡିକାଲ ଅଫିସରଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିବେ ଏବଂ ତା'ପରେ ବୟସ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଜାରି କରିବେ।

କେଉଁଠି ଓ କାହାକୁ ଅଭିଯୋଗ କରିବେ

କ. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥାନାରେ ନିୟୋଜିତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଜୁଭେନାଇଲ ପୋଲିସ ୟୁନିଟର ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ

ଖ. ବିଭିନ୍ନ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ସଂଗଠନ (ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ/ଶିଶୁ ଗୃହ)

ଗ. ମେଟ୍ରୋପଲିଟାନ୍ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ କିମ୍ବା ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ଅଦାଲତରେ

ଘ. ପେନ୍ସିଲ ପୋର୍ଟାଲ: ସରକାରୀ ପେନ୍ସିଲ ପୋର୍ଟାଲ (www.pencil.gov.in)ରେ ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକ ସମ୍ପର୍କରେ ଅଭିଯୋଗ କରିପାରିବେ ।

ପର୍ଯ୍ୟାୟ-୨-ଶିଶୁ ଚାଲାଣ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା ଓ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉପସ୍ଥାପନା

ଶିଶୁ ଚାଲାଣ: ସଂଜ୍ଞା

ସଂଜ୍ଞା: ଶିଶୁ ଚାଲାଣ ହେଉଛି ଶୋଷଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜବରଦସ୍ତ, ପ୍ରତାରଣା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି, ପରିବହନ, ସ୍ଥାନାନ୍ତର, ଆଶ୍ରୟ ଦେବା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ । ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଶ୍ରମ, ଯୌନ ଶୋଷଣ, ବଳପୂର୍ବକ ବିବାହ କିମ୍ବା ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ହେବା ସମେତ ଏହି ଶୋଷଣ ବିଭିନ୍ନ ରୂପ ଧାରଣ କରିପାରେ ।

ସମ୍ପର୍କିତ ଆଇନ୍ :

ଅନୈତିକ ଚାଲାଣ (ନିବାରଣ) ଆଇନ, ୧୯୮୬ (ଆଇଟିପିଏ):

- ଆଇଟିପିଏ ମୁଖ୍ୟତଃ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଯୌନ ଶୋଷଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟକ୍ତି ଚାଲାଣକୁ ସମ୍ବୋଧିତ କରେ, କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ ନାବାଳକ ଚୋରା ଚାଲାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

- ଏହି ଆଇନରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ବେଶ୍ୟାବୃତ୍ତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଶିଶୁ ସମେତ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି, ପରିବହନ, ସ୍ଥାନାନ୍ତର କିମ୍ବା ଆଶ୍ରୟ ନେବା ଅପରାଧ।
- ଆଇଟିପିଏ ଅଧୀନରେ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଏବଂ ଜରିମାନା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଜୁଭେନାଇଲ ଜଷ୍ଟିସ୍ (ଶିଶୁମାନଙ୍କଯତ୍ନ ଓ ସୁରକ୍ଷା) ଆଇନ, ୨୦୧୫:

- ଜୁଭେନାଇଲ ଜଷ୍ଟିସ୍ ଆକ୍ଟ, ୨୦୧୫ ରେ ଚୋରା ଚାଲାଣର ଶିକାର ହୋଇଥିବା ଶିଶୁଙ୍କ ଯତ୍ନ, ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଥଇଥାନ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି।
- ଚୋରା ଚାଲାଣ ହୋଇଥିବା ଶିଶୁଙ୍କ ଉଦ୍ଧାର, ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଏବଂ ଥଇଥାନ ପାଇଁ ଏହି ଆଇନ ରେ ପ୍ରଣାଳୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି ।
- ଚୋରା ଚାଲାଣ ହେଉଥିବା ଶିଶୁଙ୍କ ଯତ୍ନ ଓ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗୃହ ବା ଥଇଥାନ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରାଯାଇଛି।

ଯୌନ ଅପରାଧରୁ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ, ୨୦୧୨ (ପୋକସୋ)ରେ ମଧ୍ୟ ଶିଶୁ ଚୋରା ଚାଲାଣ ରୋକିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି।

ବ୍ୟକ୍ତି ଚାଲାଣ (ନିବାରଣ, ଯତ୍ନ ଓ ଥଇଥାନ) ବିଲ୍, ୨୦୨୧ ଏହି ବିଲ୍ ବିଚାରାଧୀନ ରହିଛି।

ଦଣ୍ଡ ବ୍ୟବସ୍ଥା: ଅନୈତିକ ଚାଲାଣ (ନିରୋଧ) ଆଇନ, ୧୯୮୬ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ, ଶିଶୁ ଚୋରା ଚାଲାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ରେ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଏବଂ ଜରିମାନା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ । ଦଣ୍ଡର ଗମ୍ଭୀରତା ଅପରାଧର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକୃତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ଯେପରିକି ପୀଡ଼ିତାଙ୍କ ବୟସ ଏବଂ ଚୋରା ଚାଲାଣର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

"The translation work given in this booklet are those of the PECUC and do not necessarily represent the positions of Catholic Relief Services (CRS)"

This booklet is prepared based on the following Guidelines and Acts

Source:

Revised Guideline for Formation and Functioning of Block Level Child Protection Committee (BLCPC) and Panchayat Level Child Protection Committee (PLCPC)

By: Odisha State Child Protection Society, Women and Child Development Department, Government of Odisha

Guideline on Village Level Child Welfare and Protection Committee (VLCWPC)

By: Government of Odisha, Department of Women and Child Development

Notification: No. WCD-CW-MISC-0114-2021 13646 WCD, Date: 19/08/2022

The Child And Adolescent Labour (Prohibition And Regulation) Act, 1986

Immoral Traffic (Prevention) Act, 1986 (ITPA):

Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015:

The Trafficking In Persons (Prevention, Care and Rehabilitation) Bill, 2021 This Bill Is Pending.

Published by:

People's Cultural Centre (PECUC)

ପିପୁଲସ୍ କଲଚରାଲ୍ ସେଣ୍ଟର (ପିକକ୍)

Pokhariput, Bhubaneswar-751020, Odisha

Copy Right: People's Cultural Centre (PECUC)
(For Private Circulation only)

www.pecuc.org

Facebook: @PecucOdisha, **Twitter:** @pecuc1, **LinkdIn:** People's Cultural Centre
Instagram: @pecucodisha, **Youtube:** PECUC Odisha